

ת"פ 37792/09/16 - מדינת ישראל נגד אריק ארנסטי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 37792-09-16 מדינת ישראל נ' ארנסטי

בפני
בעניין: כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אריק ארנסטי

הנאשם

ב"כ המאשימה: גב' תמר פינטו, מתמחה

ב"כ הנאשם: עו"ד מוטי איוס

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק ושימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 420 בצירוף סעיף 418 סיפא לחוק.

2. המעשים בגינם הורשע הנאשם הם מעשי מרמה שנעשו כלפי המוסד לביטוח לאומי לצורך קבלה במרמה של קצבת נכות. לשם מימוש מטרה זו, הנאשם, בהנחיתו ובסיועו של שלום פילוס (להלן: "פילוס"), הציג מצגי כזב בפני רופאים פסיכיאטרים ובפני הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי, ואף קיבל חוות דעת רפואיות מזויפות.

בין השנים 2007-2010 קשרו הנאשם ופילוס ולהונות את המוסד לביטוח לאומי על ידי הצגת מצג כוזב ביחס למצבו הנפשי של הנאשם, במטרה לזכות בקצבת נכות שלא כדין. במסגרת הקשר סוכם כי פילוס יסייע לנאשם בהגשת התביעה לקבלת קצבת הנכות ובהליך שנלווה אליה ובתמורה ישלם הנאשם לפילוס 150,000 ₪.

לשם קידום מטרת הקשר נבדק הנאשם אצל רופאה פסיכיאטרית, ד"ר בן-אור, ביום 17.10.07 והציג לפניה מצג שווא, לפיו שומע קולות פנימיים ושרוי בפחדים. כן טען בכזב כי היה מטופל בעבר אצל רופא פסיכיאטר

אחר, ד"ר אומנסקי, ואף הציג מסמך רפואי כוזב מאותו רופא. בהסתמך על מצג השווא והטענות והמסמכים הכוזבים, אבחנה הרופאה את הנאשם כסובל מפסיכوزה אורגנית. בבדיקה נוספת אצל אותה רופאה שנערכה ביום 24.10.07, הציג בפניה הנאשם מכתב מזויף שנמסר לו על ידי פילוס, שנחזה להיות מכתב מאת ד"ר יעקב אבני, בו נכתב כי הנאשם סובל משנת 2002 ממחשבות שווא ומהזיות ראייה ושמיעה. בנוסף טען הנאשם בכתב בפני ד"ר בן-אור כי נטל בעבר טיפול תרופתי שגרם לו לתופעות לוואי ופגע בתפקודו. על סמך מצג השווא והמסמך המזויף כתבה ד"ר בן-אור מכתב לקופת חולים מאוחדת בו אבחנה כי הנאשם סובל מסכיזופרניה, המליצה על טיפול תרופתי, ואף כתבה מרשם לתרופה פסיכיאטרית.

בחודש יוני 2008 שינה הנאשם את כתובתו הרשמית מירושלים לנתניה, אף על פי שבפועל לא העתיק את מקום מגוריו, וזאת בהנחייתו של פילוס, על מנת שדיוני הועדה הרפואית בעניינו יתקיימו בעיר נתניה ולאור חששו כי המסמכים שהגיש לוועדה הרפואית יעוררו חשד, בשל הדמיון הרב בינם לבין מסמכים אחרים שהוגשו על ידי פילוס או בהנחייתו בעניינם של תובעים אחרים.

ביום 10.9.08 הגיש הנאשם תביעה לקצבת נכות כללית לסניף המוסד לביטוח לאומי בנתניה במסגרתה נכללו טענות השווא לפיהן סובל מסכיזופרניה, טופל בעבר על ידי ד"ר אומנסקי ועל ידי ד"ר אבני, וכן צירף לתביעה מכתב מזויף הנחזה להיות מכתב שנכתב על ידי אשתו, ובו נטענו טענות כזב שונות שתכליתן לתמוך בתביעה. ביום 18.9.08 התייצב הנאשם בפני הוועדה וחזר בפני חבריה על טענות הכזב ומצגי השווא.

בהתבסס על מצגי השווא, קבעה הועדה הרפואית לנאשם דרגת נכות זמנית בשיעור של 50%, וביום 27.11.08 נקבעה לנאשם דרגת אי כושר עבודה זמנית בשיעור של 75% עד ליום 30.9.09. ביום 8.1.09 החליט המוסד לביטוח לאומי להעניק לנאשם קצבת נכות בשיעור 100%, עד ליום 30.9.09 (להלן: "תקופת הזכאות").

לקראת תום תקופת הזכאות, הופיע הנאשם בפני וועדה רפואית נוספת בעיר נתניה, ולצורך הערכה פסיכיאטרית הוא נדרש להיבדק על ידי פסיכולוג. הפסיכולוג שבדק את הנאשם, קבע שהתנהגותו מגמתית ושאין עדות להפרעה נפשית. נוכח בדיקה זו קבעה וועדה רפואית כי לנאשם אין נכות פסיכיאטרית ואינו זכאי להמשך קצבה. בעקבות החלטה זו הגיש הנאשם ערר לוועדה הרפואית לעררים. ביום 21.4.10 הופיע הנאשם לפני ועדת העררים והציג בפניה מספר מצגי שווא, ובין היתר דיבר בצורה מיסטית, לא הישיר מבט אל חברי הועדה והשיב לשאלות שנשאל בצורה לקונית ולא מסודרת. בנוסף הגיש הנאשם לוועדת העררים מסמכים רפואיים שהתקבלו במרמה הנוגעים למצבו הנפשי. חרף זאת החליטה וועדת הערר, שהנאשם סובל מנכות רפואית בשיעור של 30% בלבד ועל כן לא זכאי לקצבת נכות. עד לרגע חשיפת מצגי השווא, קיבל הנאשם במרמה מהמוסד לביטוח לאומי סך של ₪ 67,350.

3. עם הגשת כתב האישום הוגשה הודעה על הסדר טיעון במסגרתו הוסכם בין הצדדים כי הנאשם יודה בעובדות כתב האישום וירשע בעבירות שיוחסו לו, וכי הצדדים יעתרו במשותף להטיל עליו עונש מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 1,500 שישולם בתשלומים.

4. בדיון שהתקיים ביום 21.11.16 הוצג הסדר הטיעון והצדדים עתרו לאמצו. באותו מועד התבקשה המאשימה לנמק את ההסדר המקל ונציגתה בדיון הודיעה כי ההסדר נבע ממצבו הכלכלי הקשה של

הנאשם, מחלוף הזמן וכן לנוכח העובדה, כי הנאשם באמת חולה אך לא ברמה המאפשרת לו לקבל קצבת נכות. באותו מועד איש מב"כ הצדדים לא החזיק בידו את המסמכים, אשר נטען כי היוו את הבסיס לעמדתה המקלה של המאשימה, ועל כן נדחתה שמיעת הטיעונים לעונש.

5. בדיון שהתקיים ביום 26.12.16, שבו הצדדים ועתרו לאמץ את הסדר הטיעון. ב"כ המאשימהנימקה את עמדתה במצבו הקשה של הנאשם שהוכרז כפושט רגל, והגישה כראיה לעונש את צו הכינוס שניתן במסגרת תיק פשיטת הרגל ביום 2.11.15.

ב"כ הנאשם הגיש כראיות לעונש מסמכים רפואיים המלמדים על מצבו הנפשי של הנאשם ואת החלטת הביטוח הלאומי שקבעה לו דרגת נכות רפואית בגין מצבו הנפשי בשיעור של 10% ודחתה את תביעתו לקצבת נכות. ב"כ הנאשם הדגיש את העובדה כי הנאשם הודה במיוחס לו עוד בחקירתו במשטרה ומסר גרסה מדויקת ביחס לאופן התרחשות המעשים, וכן הדגיש את נסיבותיו האישיות: העדר עבר פלילי, היותו גרוש ואב לשבעה ילדים, הנושא במזונותיהם חרף מצבו הכלכלי הקשה בהיותו פושט רגל. עוד נטען כי בשל מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, לא הוחזרו עד היום הכספים שהנאשם קיבל במרמה מהמוסד לביטוח לאומי.

6. הנאשם בדברו האחרון הביע חרטה עמוקה על מעשיו, וטען שפעל מתוך לחץ שהופעל עליו מצד הקהילה אליה השתייך בעבר ואינו משתייך אליה עוד.

7. קיומו של הסדר טיעון המתייחס לעונש, בין אם קובע טווח ענישה ובין אם קובע עונש מסוים, אינו פוטר את בית המשפט מלבחון את העונש המוסכם על פי המבחנים הקבועים בחוק, תוך יישום הוראותיו, ובכלל זה גם את המדדים שנקבעו לקביעת העונש ההולם במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, והכל לצד הכלל המצמצם את התערבות בית המשפט בהסדרי טיעון (ראו ע"פ 4301/15 **פינטו נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 5.1.16] פסקה 31; ע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 4.12.13]; ע"פ 9246/12 **עמר חמאסה ואח' נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 24.3.14]), (ראו ע"פ 8820/14 **זהר שחר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 17.5.15]).

מתחם העונש ההולם

8. עבירות הזיוף והמרמה נועדו להגן על חופש הרצון וחופש הפעולה והבחירה של המרומה.

במקרה דנן, המרמה בוצעה כלפי רשות מרשויות המדינה, ואולם כתוצאה ממנה נפגע אמון הציבור בתקינות פעילותה של הרשות, וכן נפגעה הקופה הציבורית, שהנאשם שלח ידו אליה. קצבה המשולמת על ידי המדינה לאזרח היא למעשה "מס שלילי", ומשכך, קבלת קצבה במרמה, כמוה כשימוש במרמה לשם אי תשלום מס שהוטל, ויש בה כדי לפגוע גם בעיקרון השוויון בין אזרחים, ובצורך להבטיח כי משאבי המדינה יוקצו בהתאם למדדים שנקבעו בחוק, שנועד לקדם שוויון זה.

9. מידת הפגיעה בערכים המוגנים רבה בשים לב לתחכום והימשכותם של מעשי המרמה ולסכום הכסף

שהתקבל במרמה, למעלה מ- 67,000 ₪.

10. מעשי המרמה בוצעו במשך תקופה ארוכה של כשנתיים וחצי, ומצגי השווא שביצע הנאשם כללו מעשי זיוף, שימוש במסמכים מזויפים שהוצגו לרופאים על מנת לקבל מהם חוות דעת שיתמכו בתביעתו של הנאשם, והעתקת כתובתו הרשומה של הנאשם, הכל באופן שהקשה על האפשרות לגלות את מעשי המרמה ומצגי הכזב שהציג. ניכר מתוך כתב האישום, כי הנאשם ופילוס השקיעו מחשבה ותכנון על מנת להוציא אל הפועל את תכניתם, ואין מדובר במעשה ספונטני שבוצע בצורה מזדמנת. הנאשם גילה נחישות להשלמת התכנית העבריינית, וכאשר נדחתה תביעתו על ידי הועדה הרפואית, המשיך ופנה גם לוועדת הערר.

11. נטען על ידי הנאשם כי המעשים נעשו בלחץ הקהילה בה היה חבר. לא הובאו ראיות לתמוך בטענה זו, ברם יש לתת משקל לאמור בכתב האישום, לפיו הנאשם פעל בהנחיתו ובסיועו של פילוס (סעיף 7 לחלק הכללי). מנגד יש לתת את הדעת לכך שהנאשם עצמו הוא שהפיק את עיקר הרווח כתוצאה מביצוע העבירות, ומדובר בסכום בלתי מבוטל של עשרות אלפי שקלים, גם לאחר ניכוי העמלה שהיה על הנאשם לשלם לפילוס, וכי העבירות דרשו ביצוע מעשים ופעולות על ידי הנאשם עצמו.

12. בחינת הפסיקה מלמדת כי בגין מעשים דומים או בגין עבירות מרמה בהיקף שבוצע על ידי הנאשם הוטלו על ידי בתי המשפט עונשים מוחשיים שנעו בין שירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב לבין מספר חודשי מאסר בפועל, ולצדם עונשים נלווים שכללו מאסר על תנאי, קנס, ובחלק מהמקרים פיצוי לקורבנות העבירה (ראו למשל ת"פ (תל-אביב) 53325-03-11 **מדינת ישראל נ' ערן רוזנפלד** [פורסם בנבו 30.4.12]; ת"פ (רמלה) 2482/08 **מדינת ישראל נ' ארז ברעם** [פורסם בנבו 14.3.11]; ת"פ (תל-אביב) 36802-08-11 **מדינת ישראל נ' דוד כליף** [פורסם בנבו 18.3.13]; ת"פ (אשדוד) 2121-09 **מדינת ישראל נ' בוריס יעקובוב ואח'** [פורסם בנבו 11.4.11]; ת"פ (אשדוד) 2098/09 **מדינת ישראל נ' מיכאל רובינוב ואח'** [פורסם בנבו 13.6.11] ביחס לנאשמים 2 ו-3).

13. לאור האמור, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם את העבירות שביצע הנאשם נע בין שירות לתועלת הציבור לבין מספר חודשי מאסר בפועל, כשלצדם עונשים של מאסר מותנה קנס ופיצוי, זאת נוכח טיב העבירות והעובדה כי בצע הכסף הוא שהיווה את המניע לביצוען.

14. קיימת חשיבות להטלת עונש כספי בשיעור שיהיה מותאם לטובת ההנאה שהופקה מן העבירות, שכן ענישה כזו נועדה לשמוט את הקרקע תחת הכדאיות הכלכלית שבביצוע העבירות, ולשם הרתעת הנאשם עצמו לבל יחזור על מעשיו והרתעת הרבים בהעברת מסר, כי העבירה אינה משתלמת, גם מההיבט הכלכלי (ראו ע"פ 4456/14 **אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל** [פסקה 116 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן עמ' 692]). עם זאת, בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק העונשין, בקביעת מתחם הקנס ההולם, יש להתחשב גם במצבו הכלכלי של הנאשם. לפיכך אני קובעת כי מתחם הקנס ההולם הוא בין 5,000 ₪ ל- 30,000 ₪.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

15. הנאשם בן 48, נעדר עבר פלילי, גרוש ואב לשבעה ילדים בני 19-8, הנמצאים בחזקת גרושתו. נטען כי הנאשם אינו עובד, אך על פי דברי בא-כוחו הוא משלם את מזונותיהם של הילדים. המאשימה נימקה עמדתה בכך שהנאשם הוכרז כפושט רגל, ואולם מתוך המסמך שהוגש מטעמה, נראה כי טרם נעשתה הכרזה כאמור, ובשלב זה ניתן בעניינו של הנאשם צו לכינוס נכסים, מונה מנהל מיוחד לנכסיו ונקבע דיון בבקשה לפשיטת רגל בחודש מאי 2017.

16. משני מכתבים שכתבה ד"ר אנה בורדה מהמרכז הקהילתי לבריאות הנפש של משרד הבריאות בירושלים, בהפרש של ימים ספורים בחודש מאי 2013, עולה כי הנאשם אובחן כסובל מבעיה נפשית כרונית, אינו עובד ואינו מסוגל לעבוד. בנוסף צורפה החלטת המוסד לביטוח לאומי על קביעת נכות בשיעור של 10% ודחיית הבקשה לתשלום קצבה. בהחלטת הוועדה הרפואית נכתב בין היתר, כי קיימת התרשמות של "האדרת סימפטומים".

17. על פי ההלכה הפסוקה, כאשר מדובר בעבירות בעלות אופי כלכלי, גובר משקלו של האינטרס הציבורי הבא לביטוי בשיקולי גמול והרתעה, על-פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (ראו רע"פ 254/06 **רומן קעדאן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 20.6.06]; רע"פ 3641/06 **מנחם צ'צקס נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 28.8.06]; רע"פ 7135/10 **חן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 3.11.10]), זאת בשל הנזק שעבירות מסוג זה מסבות לתאגידים ולאוצר המדינה, קלות ביצוען והקושי בחשיפתן ובאיתור מבצעייהן, אף אם מדובר בנאשמים ללא הרשעות קודמות ובמי שהתנהלו באופן נורמטיבי במהלך השנים (ע"פ 2919/02 **יצחק אלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 1.10.02]).

18. לזכות הנאשם יש לשקול את העובדה שהודה בהזדמנות ראשונה, לדברי בא-כוחו- כבר במהלך חקירת המשטרה, ומלבד החיסכון בזמן השיפוטי שקיים בצדה של הודאה זו, ישנו משקל לנטילת האחריות על המעשים, שיש בה כדי ללמד על הכרה בפסול שבהם ולצמצם את החשש שמא ישוב הנאשם ויבצע עבירות דומות.

19. העבירות שביצע הנאשם בוצעו בשנים 2007-2010. כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר 2016, בחלוף כשש שנים ממועד ביצוע העבירה האחרונה. ב"כ המאשימה לא נימקה את השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום. בהתאם להוראות סעיף 40(א)(10) לחוק העונשין, חלוף הזמן מהווה נתון בעל משקל המצדיק הקלה בעונש. המשקל שניתן לשיקול השיהוי ייקבע בהתאם לנסיבות המקרה, לשיקולי ענישה אחרים ולקריטריונים נוספים ובהם משך השיהוי והיקפו ומידותיו של התיק (ראו ע"פ 8421/12 **ינון בן חיים נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 29.9.13]; ע"פ 125/75 **מירום חברה למסחר בינלאומי בע"מ נ' מדינת ישראל** [פ"ד ל(1) 57]).

כתב האישום שהוגש בעניינו של הנאשם הוא חלק מפרשה רחבה יותר, שבה הוגשו מספר כתבי אישום, ואחדים מהם נדונים לפני. עם זאת, והגם שניתן להניח כי מדובר בחקירה מורכבת, העובדה כי הנאשם הודה במעשיו

כבר בחקירת המשטרה, כך שאין מורכבות רבה בהכנת כתב אישום בעניינו, כמו גם העובדה כי חלפו שש שנים תמימות ממועד ביצוע העבירות ועד הגשת כתב האישום, מצדיקה לתת לשיהוי משקל נכבד ביותר במסגרת שיקולי הענישה.

20. הנאשם לא השיב למוסד לביטוח לאומי את עשרות אלפי השקלים שקיבל במרמה, חרף הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות. בעבירות בעלות אופי כלכלי, ביטוי מרכזי לחרטה ולנטילת אחריות הוא השבת הכספים או הרכוש שהתקבלו כתוצאה מביצוע, וחיסרון כיס של הנאשם, אף אם זה הוכרז כפושט רגל, אינו יכול לקבל משקל ממשי בהקשר זה. כך למשל נפסק ברע"פ 5557/09, **שוטרמן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 6.7.09]:

"בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה ... נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החרס בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום 'הסרת המחדל' במישור שיקולים זה."

ראו גם רע"פ 7773/16, **חננאל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 26.10.16], שם נפסק:

"אציין, בהקשר זה, כיצד קביתת משפט השלום בקביעת וכיאתאי-הסרת המחדל מצידו שלה מבקש שישלשקול ולרלוונטילחומרה, ואין לקבל את ההטענות כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל."

מכאן, שהעובדה שהנאשם לא השיב לקופת המדינה ולו מקצת מהכספים הרבים שקיבל במרמה, אף היא בעלת משקל בלתי מבוטל בקביעת העונש המתאים.

21. מכלול השיקולים שפורטו, ובפרט המשקל הנכבד שניתן לשיהוי הרב בהגשת כתב האישום, מביא למסקנה כי יש למקם את עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם.

בחינת העונש המתאים לנאשם לעומת העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון

22. ההלכה שנפסקה בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל [פ"ד נז(1), 577] הכירה בתרומתם וחשיבותם של הסדרי הטיעון לייעול ההליך המשפטי, הדגישה את האינטרס הציבורי בקיומו של מוסד זה, את ההצדקה הרעיונית המונחת בבסיסו ואת יתרונותיו, שעולים לאין שיעור על חסרונותיו. קיומו של הסדר טיעון אינו רק שיקול אחד ככל יתר השיקולים העומדים בפני בית המשפט בעת גזירת העונש, אלא שהוא שיקול מרכזי, הן

מטעמים של אינטרס ציבורי, הן בשל הסתמכותו של הנאשם, המוותר על זכותו לנהל הליך פלילי עד תומו. מכאן עולה הציווי של בית המשפט העליון המורה, ככלל, על כיבוד הסדרי טיעון. עם זאת, בית המשפט העליון הכיר בכך כי ייתכנו מקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם מוצא בית המשפט לקבוע שהעונש שהומלץ על ידי הצדדים חורג במידה בלתי סבירה מהאינטרס הציבורי המוגן ואינו מאזן כראוי בין שיקולי הענישה הרלוונטיים. במקרים יוצאי דופן אלה, על בית המשפט לדחות את הסדר הטיעון ולגזור את דינו של הנאשם בהתאם לאמות המידה המקובלות, שכן הסדר הטיעון המקל במידה מופרזת בעונש, מערער את האמון במערכת אכיפת החוק, ומעורר חשד של העדפת עניינים של נאשמים מסוימים על פני עניינים של אחרים.

23. העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון שהציגו הצדדים חורג ממתחם העונש ההולם, באשר אינו כולל רכיב עונשי מוחשי, למעט הקנס שסכומו סמלי - כ- 2% בלבד מסכום הכסף שהתקבל במרמה- גם בהתחשב בעובדה כי מדובר במי שעלול להיות מוכרז כפושט רגל.

24. לנוכח ההלכה הפסוקה בנוגע לנסיבות המצדיקות חריגה מהסדר טיעון, ובשים לב לכך שהפער בין העונש המתאים לנאשם לבין העונש המוסכם במסגרת ההסדר אינו גדול, ובשל השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום, לא מצאתי להוסיף על העונשים המוסכמים במסגרת ההסדר עונש של שירות לתועלת הציבור, שיש להניח שהיה נגזר על הנאשם אלמלא ההסכמה העונשית.

25. עם זאת, סברתי כי ההסדר נעדר רכיב עונשי משמעותי, שוויתור התביעה עליו אינו סביר בנסיבות העניין והוא פיצוי למוסד לביטוח לאומי. מדובר בכספים שנגרעו במרמה מקופה ציבורית המנוהלת, במקרה זה, על ידי המוסד לביטוח לאומי, שהוא תאגיד סטטוטורי, ובעקיפין נגרעו מן הציבור כולו, וראוי לכפות את השבתם לקופה הציבורית (ראו עפ"ג (חיפה) **ריטה סטרובינסקי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 3.4.14]).

אני ערה להוראות סעיף 69(א)(2) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש] תש"ם-1980, ואולם אין בכך כל ערובה כי אף אם הנאשם יוכרז פושט רגל אך יקבל הפטר, ישיב ביום מן הימים את הכספים שקיבל במרמה לקופה הציבורית.

השמטתו של רכיב הפיצוי מן העונש שיוטל על הנאשם, אשר לא השיב עד כה, ולו שקל אחד מפירות העבירה, הופכת את העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון לבלתי ראוי, לכזה שאינו עולה בקנה אחד עם עקרונות ההלימה, לעונש שיש בו משום הקלה מופרזת עם הנאשם, והוא נושא עמו מסר שגוי, לפיו מי שנכשל בביצוע עבירות מסוג זה בהיקף משמעותי, עשוי לצאת פטור כמעט בלא כלום.

26. בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 1454/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 10.8.15] התקבל ערעור על גזר דינו של בית משפט מחוזי שהורה על הוספת רכיב פיצוי לעונש מוסכם במסגרת הסדר טיעון שלא כלל רכיב זה, ובית המשפט העליון הורה על ביטול הפיצוי. עם זאת, הטעם העיקרי לקבלת הערעור באותו מקרה, היה מתן משקל עדיף לאינטרס ההסתמכות של הנאשם על הסדר הטיעון, בשל כך שהוא נרקם במסגרת גישור שנערך על ידי שופט, ותוך שנקבע כי ספק אם ויתור התביעה על פיצוי לנוכח מצבם הכלכלי של הנאשמים, עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי.

במקרה דנן אין מדובר בהסדר טיעון שנרקם במסגרת הליך גישור שנעשה על ידי שופט, אלא בעקבות משא ומתן שנערך בין הצדדים לבין עצמם, ומשכך אין מקום להעניק משקל מכריע לאינטרס ההסתמכות של הנאשם, ולהעדיפו על פני האינטרס הציבורי.

27. לנוכח האמור לעיל אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. קנס בסך 1,500 ש"ח או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בשני תשלומים חודשיים שווים ורצופים.
- ב. שבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מהיום שלא יעבור עבירה לפי סעיפים 415 או 418 או 420 לחוק העונשין התשל"ז-1977.
- ג. פיצוי למוסד לביטוח לאומי בסך 67,350 ₪.
- ד. הפיצוי ישולם ב- 30 תשלומים חודשיים שווים ורצופים.

28. החוק אמנם אינו מונע הטלת קנס ופיצוי בהליך פלילי על נאשם המצוי בהליכי פשיטת רגל, ואולם ההלכה הפסוקה קובעת כי במצב זה, ועד לקבלת הפטר, אסור לנאשם לשלם את הקנס והפיצוי שהוטלו עליו, משום שהתשלום ייחשב להעדפת נושים בלתי מותרת (ראו בש"פ 373/89 א' שטיין נ' מדינת ישראל [פ"ד מג(2) 474]; רע"פ 1296/11 דוד טוביאנה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו 17.4.11]).

לפיכך אני קובעת, כי מועד התשלום הראשון של הפיצוי ביום 1.7.17, או עם ביטול צו הכינוס, או עם מתן הפטר, לפי המאוחר מביניהם. התשלומים הבאים ישולמו ב- 1 בכל חודש עוקב.

מועד התשלום הראשון של הקנס ב- 1 בחודש שלאחר החודש שבו ישולם התשלום האחרון של הפיצוי, והתשלום השני ישולם ב- 1 בחודש שלאחר מכן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ט' שבט תשע"ז, 05 פברואר 2017, במעמד הצדדים.